

Stichting Geschiedenis Fysiotherapie Fysiotherapie in perspectief, 50 jaar verleden - heden.

Van herkenningsschild naar reclamebord

Tekst: Huub Vossen PT, MMT, Dr. Anton de Wijer.

STICHTING GESCHIEDENIS FYSIOTHERAPIE
www.sginfo.nl

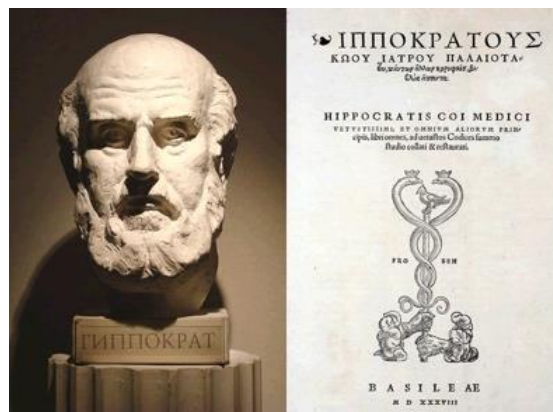
Historie herkenningstekens in de geneeskunde en gezondheidszorg.

Hippocrates, de grondlegger van de moderne geneeskunde en natuurgeneeskunde, liet zichtbare sporen na op het Griekse eiland Kos zoals het eerste ziekenhuis (Asklepieion) en de locatie voor het eerste klassikaal onderwijs waar de kunst van het genezen werd onderricht.

Sinds Hippocrates zijn fundamenteën in de geneeskunde stichtte leggen de artsen vandaag de dag nog steeds de "Eed van Hippocrates" af¹⁻³. Hieraan verbonden kennen we het herkenningsteken, de esculaap. In de Eed van Hippocrates werd vroeger gezworen bij onder meer Asclepius, de god van de geneeskunde. Deze god werd vaak afgebeeld met een staf waaromheen een slang kronkelde. Dit zogenaamde 'esculaapteken'

Het bleef niet bij de esculaap in de gezondheidszorg. Andere medische en paramedische beroepsgroepen volgden met het 'rechthoekige kruis, het herkenningsteken van medische praktijken wat wordt gebruikt door het Rode Kruis (eerste hulp), het Groene Kruis (wijkzorg) etc. Welke medische herkenningstekens nam de fysiotherapie aan? Laten we hiervoor eens even terugblikken in de tijd. In 1889 bedachten de heilgymnasten, in navolging van de heelmeesters, een medisch herkenningsschild. Het werd het driehoekig schild met het algemeen herkenbare vierkante kruis (paars) in het midden. Daar was goed over nagedacht. De nieuwkomers in de zorg, de heilgymnasten en later de fysiotherapeuten, sloten zich namelijk graag

wordt nog altijd gebruikt nationaal en internationaal door artsen, apothekers, verpleegkundigen, ziekenhuizen en door fysiotherapeuten in het buitenland.

Hippocrates (ca. 460-370 v. Chr.) met esculaap.

aan bij deze gebruikelijke trend in de gezondheidszorg. Fysiotherapeuten kennen geen 'Eed van Hippocrates' zoals bij de artsen, verpleegkundigen en verzorgenden echter is er wel een belofte van geheimhouding.

Medisch herkenningsschild Fysiotherapie

Collectie herkenningsschilden
SGF, Urk.⁴

Hoe staat het er nu voor met de herkenning in de fysiotherapie?

In de jaren 90 kwam het idee om het 100 jaar oude en vertrouwde medische herkenningsschild te vervangen voor iets nieuws. Hoe moest dat er uit gaan zien? Internationaal zien we dat de fysiotherapeuten zich van ouds herherkenbaar maken met het esculaap zowel in verenigingsverband als individueel.

Herkenningsschilden die internationaal in gebruik zijn door fysiotherapeuten en lidverenigingen.

Het nieuwe herkenningsschild van de fysiotherapeut in Nederland vond geen aansluiting bij de geschiedenis van de fysiotherapie in Nederland noch bij de gebruiken van internationale collega's en lidverenigingen in het buitenland. Het werd namelijk een neonbord met stippen, vergelijkbaar met banken, verzekeringen en andere commerciële instellingen. Vanuit historisch perspectief roept dat vragen op. Wat willen de beroepsgroep hiermee uitstralen? Dat we fysiotherapeut zijn of bij een vereniging behoren of eigenlijk graag een marktpartij willen zijn? Moeten we de herkenning van een vak laten afhangen van een vereniging? Het Keurmerk heeft ook een eigen herkenningsschild? Welke 'smaak bord' wordt het?

Zo dwalen we af van een algemeen herkenningsschild van de fysiotherapeut naar een herkenningsschild dat door niemand meer herkend wordt. Wie zijn geschiedenis niet kent....

Wat kunnen we ervan leren?

De professionals in de gezondheidszorg (genezen, helen) hebben het imago van belangeloosheid, zorg voor de patiënt, niet schaden etc. opgebouwd. Dit willen artsen, verpleegkundigen, apothekers, fysiotherapeuten etc. vooral uitstralen en daarvoor zijn die herkenningstekens (Esculaap, kruis) al sinds Hippocrates gangbaar in de medische en paramedische wereld.

Een jong beroep als fysiotherapeut, dat behoort tot de paramedische stand, zou kunnen meeliften op dit imago en daar een steentje aan bijdragen.

Onze grondleggers van de fysiotherapie kozen daarom 120 jaar geleden een herkenningsschild met een kruis en sloten daarbij aan bij de gangbare herkenningstekens in de gezondheidszorg. Een meesterlijk zet van onze grondleggers. Maar helaas verdween dit 100 jaar oude bord met de stille trom in de 90-er jaren. Er kwam een reclamebord voor terug met stippen waar

met de meeste fantasie geen associatie gelegd kan worden met de gezondheidszorg. Dat lijkt toch op een verdwazing van het doel waar we voor staan of.....?

De boodschap voor de nieuwe generaties in de fysiotherapie?

Hoe kunnen we jonge generaties verbinden aan de geschiedenis van de medische en paramedische beroepen en de gezondheidszorg in zijn algemeenheid als we hunkeren naar het imago van de commerciële wereld en herkenningsschilden geen beroep meer uitstralen maar gereduceerd zijn tot reclame borden die niet meer gelieerd zijn aan fysiotherapie maar aan een vereniging? Prof. Dr. Lex Bouter schreef in mei 2018 een prachtig stuk over de geschiedenis van de fysiotherapie in FysioPraxis waar hij aangaf hoe fysiotherapie zich ontwikkelde tot een volwassen beroepsgroep (serieus genomen in de wetenschap en medische wereld).⁵ Daarbij hoort ook een volwassen uitstraling. Laten wij als fysiotherapeuten dus ook vooruitdenken en er voor zorgen dat fysiotherapie geen trendgevoeligheid wil uitstralen maar een uitstraling van door

wetenschap onderbouwde professie die herkenbaar is voor patiënten.

De nieuwste aanwinst van de SGF te Urk, een herkenningbord wat op de fiets werd gemonteerd in de jaren 50.⁴

We behoren bij de medische wereld met een gezonde ondernemersgeest!
In dit kader zou het heroverwegen van een paramedisch herkenningsschild of esculaap voor de fysiotherapie een mooie uitdaging zijn voor de jonge generatie.

Referenties

1. Arend, A. van der, Gastmans. Ethisch zorg verlenen. Handboek voor de verpleegkundige beroepen (H. Buitgevers: vierde herziene druk). Baarn, 2002, p.18. K
2. Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG). 'Domus Medica'. Mercatorlaan 1200 Utrecht, 2018.
3. KMNG. Marjolein Reezigt Communicatieadviseur Artsenfederatie KNMG.
4. Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF). Collectie herkenningsschilden. Urk, 2018.
5. Bouter L. Fysiotherapie is volwassen geworden. Van fysische therapie naar evidence-based fysiotherapie. 2018,27(5),26-27.